

10 CENTIMS lo número

Ermínia Magraner

CRÓNICA DE LA SETMANA

REASUMIM:

Després de llegir lo que referent al assumpto *Tenorios* n' ha dit *El Noticiero*, *LA TOMASA*, *La Esquella de la Torratxa* y *El Teatro Moderno*, 'ns sembla que queda plenament demostrat als ulls de las personas de bona fé, primera: Que «*Tenorios*» es tal vez la mejor obra del Teatro catalán y una de las mejores del castellano; que «*El pleito de Sandoval*» (traducció lletra per lletra de *Le procès Vauradieux*) es una... de tantas; segona: Que al renunciar lo Sr. Ferrer y Codina á calificar la seva obra d' original ha sigut sol un acte de condescendencia; puig l' autorisavan á tal calificatiu las diversas opinions de literats eminentes, dadas las condicions de l' aplaudida comedia catalana; tercera: Que lo llenguatge qu' emplea *La Esquella de la Torratxa* es un modelo de ben dir y un magatzém de termes dignes y fins que donan la mida justa de qui 'ls emplea; quarta: Que *Lo mal pare*, que ja molts ho tenian oblidat, es una traducció casi literal del drama «*Le chatiment*» de Gustavo Rivet, y per consecuencia, un grapat de plumas con que el Sr. Roca y Roca quiso adornarse (1); quinta: Que *Jesús, María y Joseph*, de Gumá, es un pastel fet de las dos obras: *Nicolás y L' herencia del Rey Bonet*, ab l' orangutan y tot; que no es una imitació más ó menos disimulada, sino un atrevimiento y una desfachatez sin ejemplo, segons *El Teatro Moderno*, núm. 6; y... finalment, que l' aplaudida comedia *Tenorios* ha arribat á la trentena de representacions, ab la mateixa forsa y éxit que lo día del estreno.

Cuiqui suum.

*
* *

Avuy que tant se parla dels homes d' ideas avansadas y del horitzont negre omplert de bombas explossivas y prediccions terroríficas, bo es que transcrivim lo que de la consecuencia d' aquets regeneradors del género humá 'ns diu un periódich transpirenàich.

Dels generals de la *Commune* no 'n viu mes qu' un, *Cluseret*, y es diputat, després d' haverse guanyat la vida durant molts anys escrivint sobre economia política y art, y... hasta pintant.

Pascal Grousset, que també es diputat, es lo *Philippe Daryl* quals llibres sobre Inglaterra y sobre la educació física son tan populars; colabora assíduament en *Le Temps*, lo periódich gubernamental per excelencia.

Son també diputats *Vaillant*, lo deixeble de *Blanqui*, y lo doctor *Marmottan*.

Méline no es ni mes ni menos que lo «senyor» d' avuy, lo rabiós proteccionista.

Alfons Humbert 'l que dirigia *Le Père Duchesne* en aquell ditxós temps, va fer los honors als marinos russos, are fa poch mesos, com president del Ajuntament de Paris.

Barrène condemnat á la deportació va acullirse á la

(1) Lo diari local debia voler dir plumas de pavo.

amnistía, y actualment es secretari d' embaixada y se l' indica pera Embaixador.

Jacquot es consul després d' haver sigut redactor principal del moderat *Le Journal des Debats*.

Mattey lo novelista de qui ha publicat algun folletí interessantíssim *El Imparcial* es lo pseudónim ab que amagava lo seu nom *Arthur Arnould*.

Hector France escriu també novelas després d' haver pres part activa en la *Commune*.

Edgar Monteil es prefecte d' un departament y 's presenta candidat en totas las eleccions.

Lisbonne, lo coronel de comunistas, es director del *Casino de Porters*.

Total, que no n' hi ha mes que mitja dotzena que no s' hagin fet burgesos.

Passat de *Eliseo Reclus* avuy caixer delsan arquistas, tots los demés han cambiat de casaca que dona gust.

Feu cas d' aquets enragés.

ESTUDIANT.

NIMETUTS

I

MALALT y cuasi mort, pel mon anava arrossegantse ab pena pels carrers sent cada pas un sufriment per l' ánima al toparme ab algú que 'm conegué.

Per desgracia y dissort vares mirarme un jorn fatal que jo 'm trobava aixís y despótica llensares la rialla mes grossa que 'n mon cor repercutí.

II

Avuy t' he vist ¡pobretal ab dos companyas donant á cada una lo costat ab los ulls esblanquits, groga la cara, respirant fadigosa á cada pas.

Y observantme que trist te reparava y compassió sentía vers á tú, apiadada, de cop no has pogut menos que t' han saltat las llágrimas dels ulls.

ANTONET DEL CORRAL

A una noya

SONET

¿Vols que 't fassi un sonet? ¡sembla mentida que tinguis acudits tan raras, nena!
¿Creus que fer un sonet no val la pena?
Si fos aixís, veurías desseguida com te 'n faria un. Mes per ma vida te jur' que no 'l sè fer. Treute la vena que tanca los teus ulls, bella sirena!
puig no só lo que 't pensas, aixerida!

Jo no soch un poeta de 'ls que canta las passions del amor á totas horas patint d' aquell gran mal qu' es diu *carpanta*. Pero... Y ara? ¡qué miro!... ¿per qué ploras?
No, calma ton torment; tonta serías tenint ja 'l sonet llest, tal com volías.

J. TARRÉ Y R.

Lo que es la vanitat

(La vanitat fa pels tontos)

A PEPE LEVITÓN

Tú que ab casco de papé,
¡gran trovador! ¡pastanaga!
ab la tissona y la daga
fets de cercol de boté,
vas pulsar la lira d'altre
disfressat de trovador,
per primer cop la rojor
se pintá avuy en ta galta;
perque ho vull fer sapiguer
á tot aquell que m' escolti
y que la canalla t' volti
quan ne passis pel carrer.
Que tú n' ets un gran mussol,
un farsan, un poca solta,
un... pero escolta, escolta
que t' treuré 'ls drapets al sol.
¿Qué 'n farás de aquells *fideus*
quan deyas á ta estimada,
ves, llegeix, ves si te agrada,
y ella t' deya: ¿y son fets teus?
—Son originals, monona,
si jo m' hagués practicat
conto que hauria arribat
á se un..., segon Vallfogona.
Quan un neix te sa planeta
puig que 'l meu tipo diu clá
que vaig neixe per cantá!
¡per trovador! ¡per poeta!
Ara escrich una tragedia,
ja tinch un drama acabat
y molt prompte hauré estrenat:
ja ho sabs, aquella comedia
que me 'n daban dos mil rals.
La tragedia ¡oh! alló es hermós!
te 'n vaig á recitá un trós
ó bé sigan los finals.
Lo final del primer acte
diu aixís: «Vina traydor!
tú que has trepitjat mon cor
tú que 'm has faltat al tracte
perque vil me vas robá
la nina que jo estimava
pero 'n á mi ja 'm semblava
que t' havia de mará.
Mor, donchs, y paga ta causa»
(Li fuig l' eyna de la má
perque sent un ruch bramá
y 'l teló baixa ab gran pausa.)
Final del acte segon:

Surt la dama escaballada,
y 'l galán de una estirada
li fá caure 'l polissón.
—«¡Miserable! ¡mala pell!
ab la vida has de pagá.»
(Quan lo brás va per alsá
canta las dotze 'l *Vermell*. (1)
L' últim acte es cosa forta,
¡aquí si que hi ha 'l gran pás!
al últim acte veurás...
¡calla! truncan á la porta,
esperat, que vaig á obri
¡qui diables deurá sé!
—Deu lo quart, busco á vosté.
—Donchs si 'm busca, ja 'm te aquí.
—Pot dispensá, senyoreta,
si la vinch á molestá,
mes me convé molt parlar
ab aquest senyor... poeta;
que vosté siga 'l davant
será favor pera mí,
puig que així podrá senti
la conducta... del galán.
Ara fá poch que 'l senyor
va llegí en una vetllada
y que va siguer premiada,
un vers ó composició.
Sent de un altre original
lo senyor, pera lluirse,
no va temer en vestirse
ab plomas de pavo real,
sens pensar, l' estafalari,
que si aixó se descubria
desde aquell moment seria
un bandido literari.
Va usurparlo sense pó,
sens mirar que era una prenda
y aixís, donchs, senyora entenga
que l' autor de ella soch jo.

Se'l mira, esdesmaya, li cau lo tarot,
la sanch se li gela, li agafa 'l singlot,
pel rostre li corre la freda suhor
als peus se li tira y exclama: ¡perdó!
aquesta vegada ne soch reo confés,
mes, per Deu li juro, no hi tornaré
(mes.

Surtim, donchs, d' aquesta treta
no estigui per mes tifarra
avuy ascli la guitarra

y mes no vulgui ser poeta.
Si ho fa aixís ho fara bé,
conservis, estigui bó,
queda perdonat, minyó;
senyora, als peus de vosté.
Queda mut lo carcamal;
y exclama ella: ¡noy, exacte!
m' ha agradat lo tercer acte;
principalment lo final,
te un desenllás dels mes bons
y escenas tan combinadas
que per sempre están trencadas
entre 'ls dos las relacions,
que ans de ser la teva dona
prefereixo mil cops monja
ser, ó be busco un canonge
pera fer de majordona.
Ab aixó ja pots picá
que no estich per carcamals,
y aquí tens los dotze rals
que 'm vas donar á guardá,
y compra fochs de bengala.
Aquell jove tan pintat
vá baixar tot capficat
los grahóns de aquella escala,
ab los dinés á la má;
torna á dalt ab frenesí,
truca á la porta, fa obri
y ella diu: ¿qué vols? ¿qué hi ha?
A n' ell la vista se li alsa,
ella enfadada: ¿qué vols?
—Una paraula, tan sols,
hi ha una pessa grossa, falsa,
y no vull qüestions ab donas
y ja me la pots cambiá,
que quan jo te las vaig da
sé que totas eran bonas;
sé 'l que 'm faig en aquets cassos
perque si 'm fas empipá...
—Bueno, donchs, mira, allá vá...
Li bot la porta pels nassos
l' ensopega al mitj del front
y ab la cara ensangrentada
y la lira esbossinada
morí en *Pepe Levitón*.

Un fusté que li ha fet la caixa.

Per la copia.

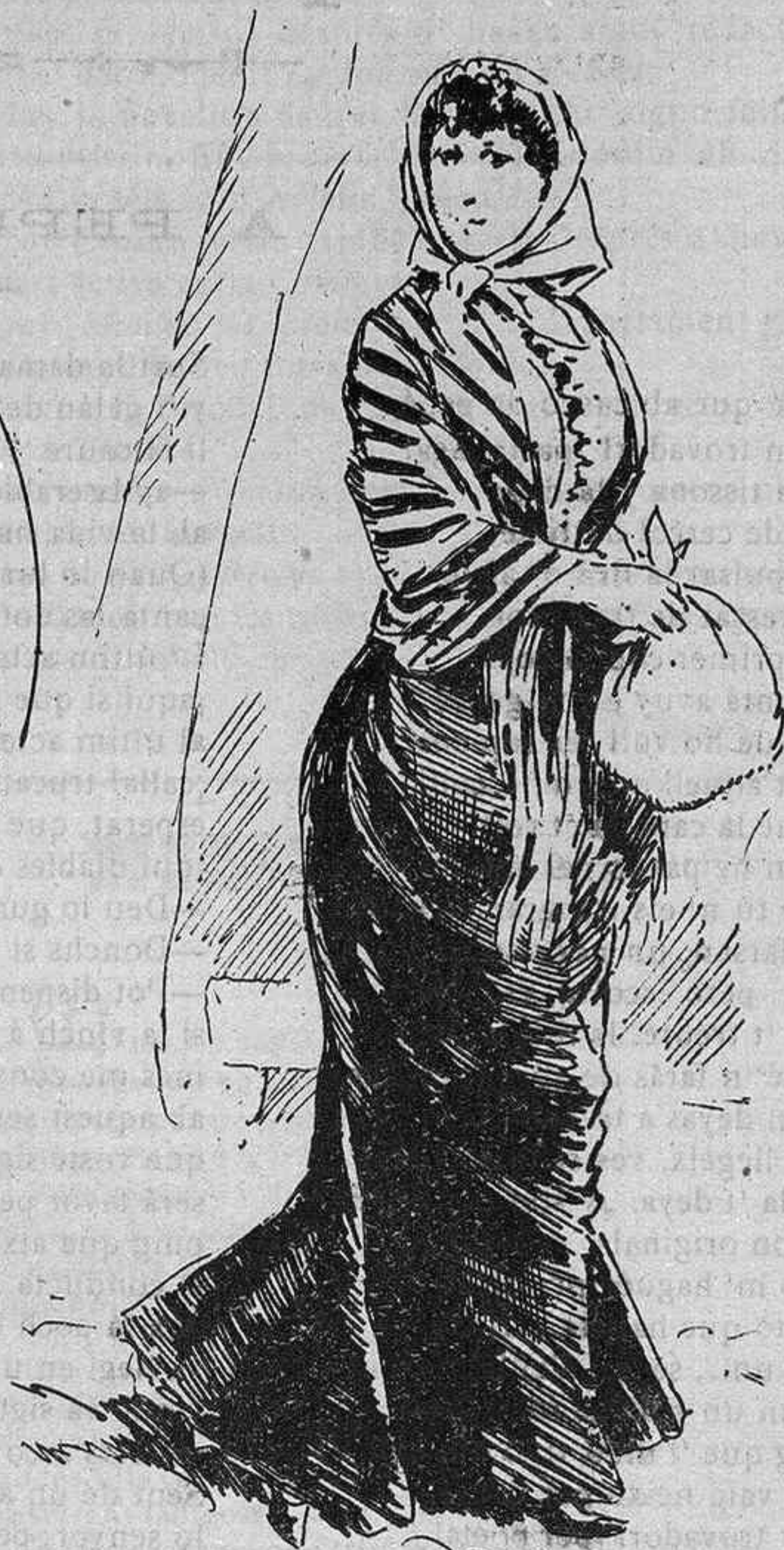
BALDOMERO CARNICER.

1 Sereno del seu barri.

ELLS Y ELLAS

—Si podíam aná aixís pel carrer
hi hauria mes casaments.

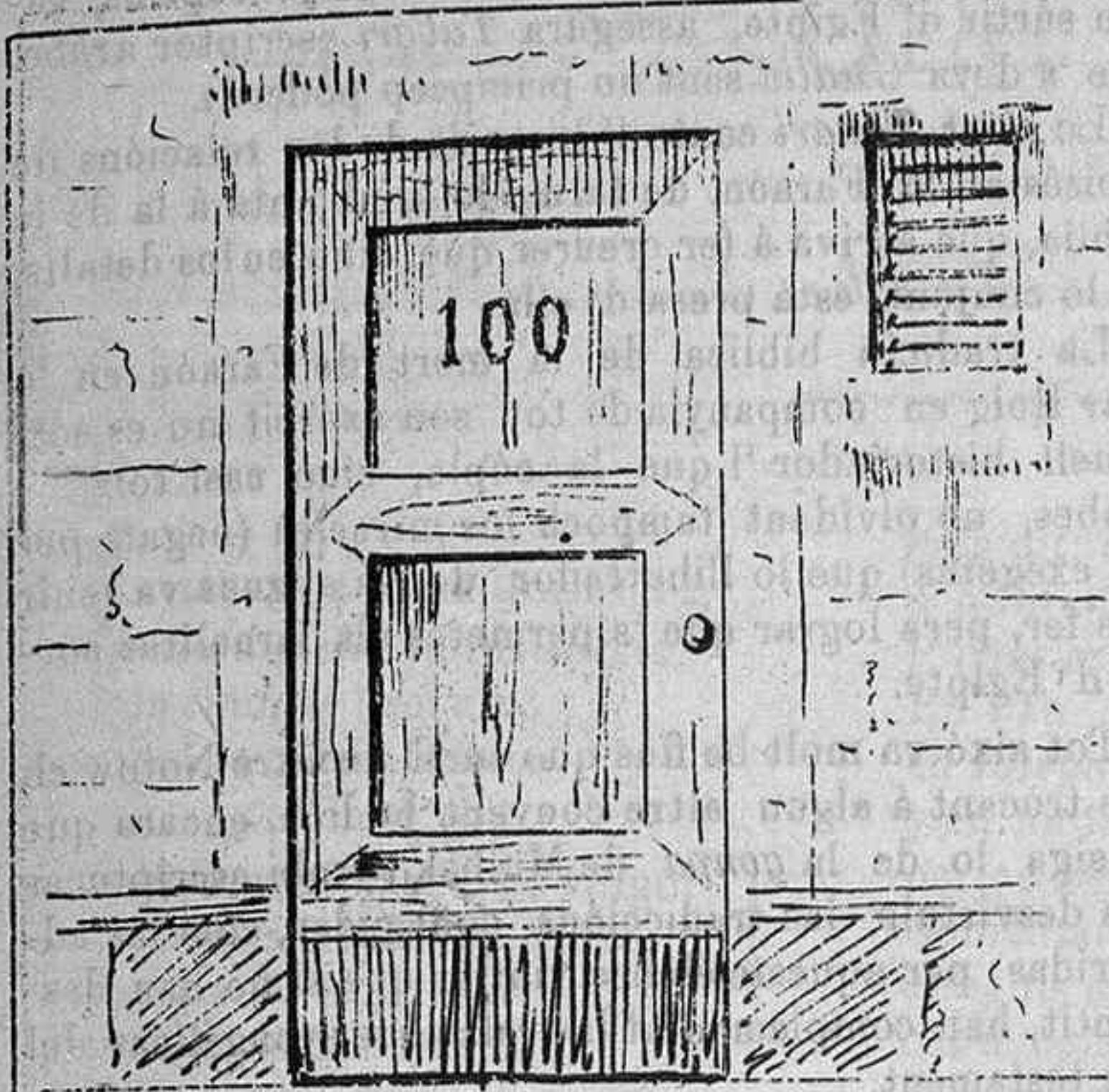
—Guanyo mes ab un hora al vespre
que ab tota una setmana de día.

Per carta de més.

Per carta de menos.

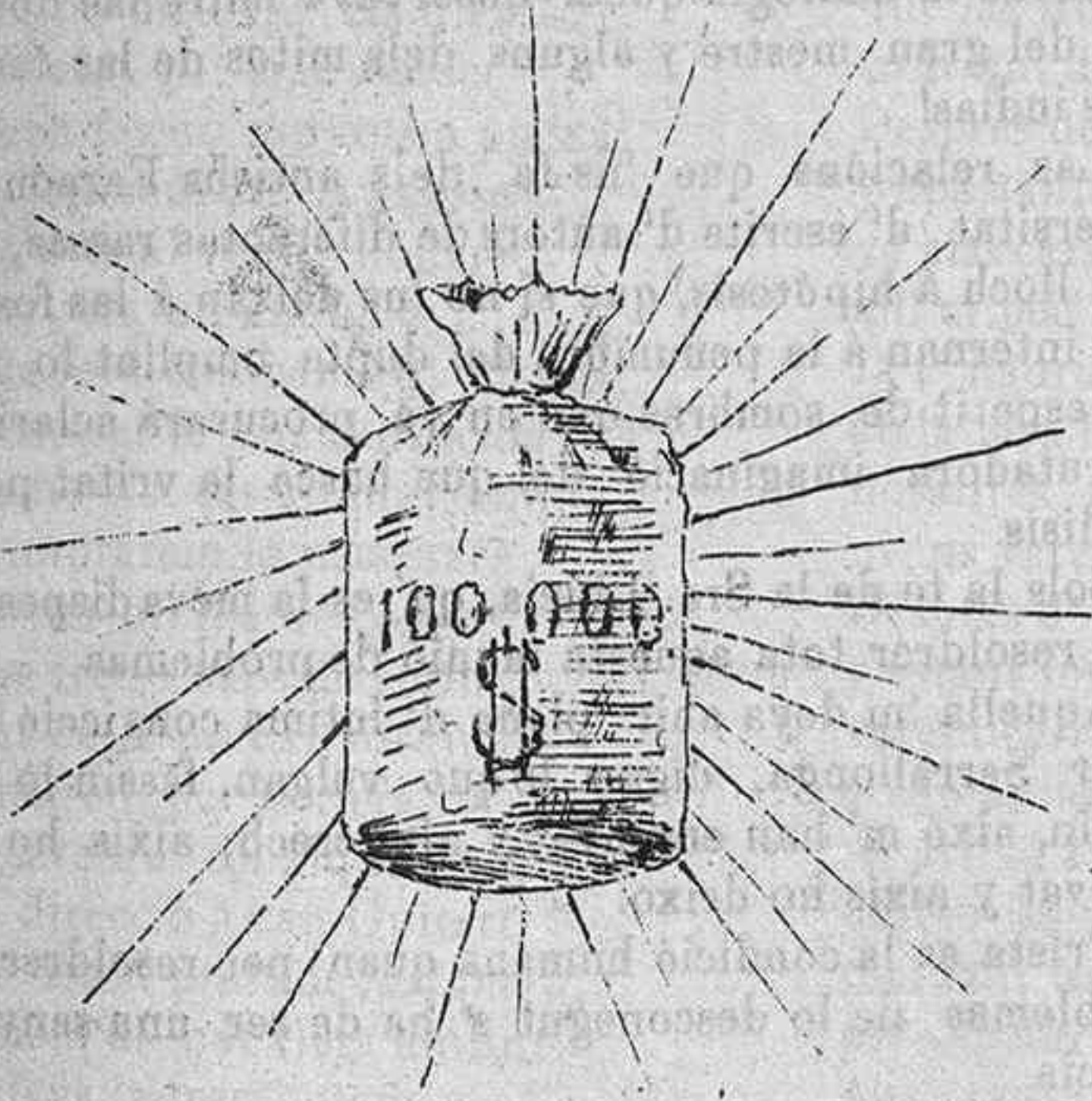
ASTRONOMIA

L' observatori.

L' astròlech.

Lo sol.

Estrella errant.

Un bólido.

Una constelació. Tauro.

MPrats 94

Los Faraóns

Lo titul de Faraón varen apropiarsel los reys de l'antiga Egipte.

Que compón l' esplendides y l' etiqueta dels monarcas actuals ni lo romanticisme y ceremonial dels de l' edat mitxa..

Ercilla, l' autor de l' *Araucana* va perdre la paraula al veurers devant de Felip II; y la mirada de don Pere I de Castella no hi havia qui pogués resistirla. Donchs tot aixó eran jochs de noys comparat ab l' influencia d' aquells magnates que van deixar montanyas de pedra pera senyalar son lloch d' etern descans y tradissions que deixan molt endarrera á las de los nou caballers de la fama, y fins á las dels héroes fabulosos de l' antiga Grecia.

Lo Faraón tenia per costum inalterable aixecarse dejorn tots los dias, llegir las comunicacions que li enviavan los *nomarcas* (especie de governadors de provincia) pendre 'l bany hont s' hi exprimian tota classe de flors y adornarse ricament rissantse la barba ab undosos bucles que tant 'ls afeminava; després feya los sacrificis als deus y 's presentava al fi á la seva cort rodejat de tota la magnificencia d' un tipo á qui 's donava lo titul de Deu durant la seva vida y hasta després de la mort.

La divinitat d' aquesta gent de que parla *Diodoro Seculo* está comprobada per los datos adquirits en los geroglífichs dels monuments per los moderns egiptólogos.

La fábula helénica de que no tots los Faraóns gosavan de la divinitat, després de la mort y de que sos actes eran jutjats per una assemblea, (sistema egipci) queda desmentida per lo mateix absolutisme de la dinastia que no hauria permés semblants llibertats en un país que sols hi havia lo rey y 'ls esclaus.

Si avuy que gosém de llibertats extraordinarias es castigat ab severas penas la censura als fets de las familias reals, ¿qué havia de succehir en aquell llunyá temps hont imperava lo mes desenfrenat despotisme?

Una tradició arábe fa descendir als Faraóns de un fascinerós anomenat Faraón (cocodrilo) qui ab companyia d' altres assessins va lograr penetrar al palau del monarca d' Egipte y després d' assassinar á la guardia, Faraón va ser reconegut com á rey d' aquella terra.

Ben Massab diu que per las moltas fetxorias d' aquest criminal coronat, comesas contra los seus súbdits y en particular sobre 'ls hebreus, Deu va enviar á *Maien Tahu* (Moisés), aquest va treurer al pobre escullit de la esclavitut y com Faraón volgués perseguir als fugitius, Deu lo va fer morir ofegat en lo Mar Roig.

Las tradicions hebreas, com ja sabém, admeten una porció de Faraóns abans del sepultat en las ayguas del mar biblich.

En lo Génesis 's parla d' un altre Faraón qual nom ha sigut impossible averiguar.. Aquest va ser 'l que, enamorat de Sara, esposa de Abraham, va ser castigat per Deu ab una de las set piagas per haver volgut atentar contra 'l pudor d' aquella.

Del mes important de tots, del Faraón baix qual

regnat los israelitas, quatre cents anys ja captius, varen surtir d' Egipte, assegura *Tabari* escriptor arábe, que 's deya *Gualid* sent un príncep poderós.

Lo citat *Tabari* conta l' historia de las relacions de Moisés ab lo Faraón, de tal modo semblanta á la de la Biblia, que arriba á fer creurer que, sino en los detalls, en lo conjunt, está presa d' ella.

La tradició biblica de la mort de Faraón en lo Mar Roig en companyia de tot son exercit no es sols aquell historiador 'l que la còpia, sino casi tots los arabes, no olvidant tampoch los miracles (negats per los exégetas) que lo llibertador de las ayguas va tenir que fer, pera lograr que 's permetés als israelitas sortir d' Egipte.

Tot aixó va molt be fins que surti un altre Notowich que trucant á algun altre convent búdich, encara que no siga lo de la *gonpa* de Muibek, trobi escripturas que desvirtuin las tradiccions conegudas, com las adquiridas per aqueste élebre viatjer que si no han desmentit, han complementat las relacions evangélicas del nou testament.

¡Qui podía pensar may que algú afirmés que lo cristianisme pogués ser un derivat de la doctrina búdica, á pesar de la analogia que s' observava entre las doctrinas del gran mestre y alguns dels mitos de las teonogías indias!

Las relacions que 'ns fa dels antichs Faraóns la diversitat d' escrits d' autors de diferentas rassas, donan lloch á hipótesis, que si no 'ns deixan á las foscas, ens internan á la penumbra del dupte omplint lo nostre esperit de sombras que en va procurarà aclarir la escrutadora imaginació del que busca la vritat per l' análsis.

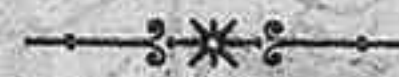
Sols la fé de la Sra. Llúcia, qu' es la meva dispesera, pot resoldrer tota aquesta munió de problemas.

Aquella 'm deya ahir plena d' íntima convicció; senyor Serrallonga, digan lo que vulgan, fassin lo que fassin, aixó m' han ensenyat y aixó crech; aixís ho he trovat y aixís ho deixo.

Trista es la condició humana quan per resoldrer los problemas de lo desconegut s' ha de ser una senyora Llúcia.

SERRALLONGA.

Despedida fi de sigle

—A DEU, que me 'n tinch d' anar..
dom una abrassada...

—Té;

escriu sovint.

—Ho faré.

Lo tren está per marxar...

Quan escrigui, á cada carta

t' enviaré dos millons...

—¡Gracias, Quimet!

—De petons.

—No, que d' aixó n' estich farta.

Quan escriguis, si potsé

enviam junt ab ton cor...

—¡Alguna prenda d' amor?

—Enviam algun diné!

DOLORS MONT.

oblió mU

UNA FONTADA

A MON AMICH J. CASALS

JA sabs que jo no tinch taba
ni molt talent; ni instrucció,
que sinó, al llegí aixó
creu; te cauria la baba.

Manoy! si haguessis vingut
t' haurias trencat de riure;
fer una fontada, es viure...
tots ja gastém mes salut.
Y tú, tancat dintre casa
tota la santa setmana...
Vaja, n' ets un tarambana,
per no dirte qu' ets un asa.
Figurat qu' eran las set
quan feyam cap tots á plassa;
ja comensá allí la guassa
no més al veure 'l burret,
noy, era un animaló
que feya tres pams d' alsada,
mes, per fe una caminada
no he vist res al mon milló.
Comprárem lo necessari
per fer un dia de camp,
uns tretze caps de viram,
tres de fe un extraordinari!
Sortirem per la riera
encare qu' un xiquet tart
en direcció á can Guitart
qu' era 'l punt de *farmanera*.
Y com al 'nar riera amunt
bufava la tramontana,
á tots nos entrá una gana
per menjarnos un difunt.
Arrivant á ca 'l Amat

vaig dir: noys, hem d' esmorsar.
Y quin modo de menjar!
t' haurias esgarifat.
En Pau, coguè las costellas,
en Joseph tallá 'ls pebrots,
y en Jordi 'ns omplia 'ls gots
per no beure ab las botellas.
Comensarem á *andrapar*
asseguts de cul á terra
contemplantne aquella serra
y aquell magnífich pinar.
N' hi hagué un que 'n menjá sis
de costellas, pro com asas,
que las treya de las brasas
com qui desembrasa un pis.
Després de fer xerinola
y apartants de tot perill
va aixecarsens un conill
allí al peu de la cassola.
Ja t' hauria volgut veure
ab la teva lleugeresa;
nosaltres, plens de peresa
ni 'ns varém moure de seure.
Després d' haver esmorsat
y estant tothom satisfet,
varem carregá 'l burret
y cap al lloch destinat.
Al arrivá á la posada
dárem las disposicions
marxant tots per 'quells contorns
per esperar l' arrossada.
Agafarem un sarró
que portava un de la colla
y posant dins una ampolla
d' anisat, dret al Troncó.

Noy! quin aygua mes lleugera!
tant fresca, tant cristallina!
ab un glopet de *farina*
sens adressá la *mullera*.
Estárem allí mitj' hora
tot contemplant la Natura.
Deu meu! y quanta hermosura!
dedicat á sortí á fora.
L' hora se 'ns nava acostant
per' aná á menjarns l' arrós;
tots varém agafar tós,
y al punt, baixém al instant.
Noy de Deu! y quin dinál
no te 'n pots pas formá idea
jo m' ho mirava y no ho creya,
semblava á cá la *Samá*.
No 'n vulguis mes de passadas!
moltas mes que 'l Carnaval;
de ví 'n vam beure un barral
y per postres, las torradas.
No 'ns hi va faltar café
ni licor, ni tampoch puros:
Tú dirás: Manoy que duros!
y esaps que 'ns costá un *baré*.
Després de fer gran bromassa
allí á l' era un bon ratet
varem arreglá 'l burret
y tots junts, cap á Tarrassa.
Crèume, no siguis panarra,
quan passi ho has d' agafá;
Que no veus lo mon com vá?
Pobre del que s' hi encaparrat

NOY DE LA PEGA.

Tarrasa, Octubre de 1893.

PROPOSICIÓ

Al meu amich J. BURGAS (MAYET)

A vosté que es estanqué
li dedico aquestas lletras;
jo que soch un fumador
que gasto al any sis pessetas
en cigarros de deu céntims
comprats tots á casa seva;
que pe 'l vici de fumar
no vaig al teatro cap festa
sols perque hi ha uns lletrerets

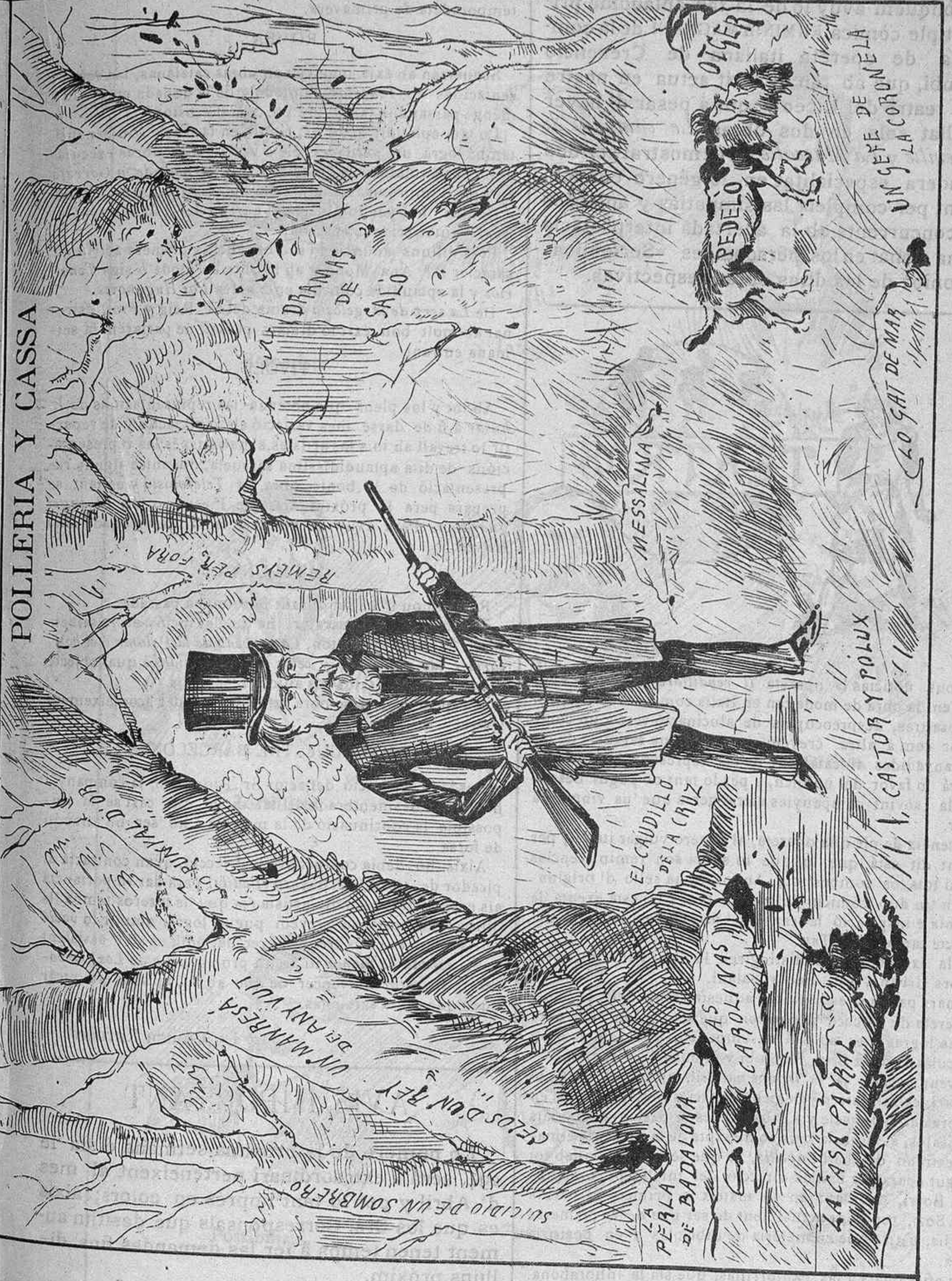
que á mi 'm fan bastant la *llesca*
prohibiendo que se fume
en los palcos y plateas;
jo, que per un bon cigarro
regalo ma parentela,
y 'm quedo sense menjar
si 'm regalan una *breva*;
jo per fi, senyor *Mayet*,
que fins perdo la *xaveta*
quan passo per un estanch

y no porto *mitja pela*,
li suplico que m' envihi
un puro de cada mena
per mostra, jo 'ls probaré,
y si al *cremarlos* no 'm *creman*
y son fluixos, y... vosté
me 'ls regala, faig promesa
de no tumar mes cigarros
dels que tinga á casa seva.

JOSEPH M.ª BERNIS.

Aquest es lo nostre port quan lo vent bufa un xich fort.

POLLERIA Y CASSA

—Aquest dimoni de gós 'm vol fer cassar sense ganas... si espera que jo tiri prou 's cansarà d'ensumar.

NOSTRE RETRATO

Publiquem avuy lo de la tan aplaudida primeratiple còmica ERMINIA MAGNANI de la companyia de opereta italiana de Crezencio Palombi, que ab tan d' éxit actua en nostre Gran teatro del Liceo y que á pesar d' haver trevallat sols en dos obras *Le campane di Corneville* y *La Mascotte* ha demostrat ser una verdadera especialitat en lo género còmic, logrant per complert las simpatias y aplausos dels concurrents ab la acertada interpretació que ha donat en los personatges «Sermolina» y «Tonio» de las ditas obras respectivas.

LICEO

Segons noticias la opereta *Il venditore di ucelli*, es actualment la obra de moda tan en Italia com en Austria pero en nosaltres, despreocupats de alucinació vers á un compositor com á altre, creyém que será una sarsuela de las que anyadidas al catàlech de las representadas, apenas lograrà lo favor del públich, y per lo tant no pugui desenterrarla sovint companyias estrangeras que 'ns vinguin á visitar.

Perteneix de plé dita opereta, al género vulgar italiá y per lo tant dit está que lo que hi sobra son reminiscencias de casi tots los compositors. Ab tot, hi ha sello d' originalitat en un duo còmic del segón acte y no está exenta de armonia é inspiració la cansó del *usignuolo* que en lo mateix acte canta lo Sr. Tati.

En la execució s' hi distingiren la Srta. Palombi, y los senyors Urbano, Tati, Fari y Salani.

Dimars passat s' estrená per aquesta companyia la bonica opereta de Lecocq *Il pompon* que sens dupte es la obra que ha lograt mes acríat desempenyo, distingintse molt particularment la Srta. Palombi y lo bufo Sr. Urbano.

Havent arribat ja la *troupe* ballaril, aixís com també lo vestuari, calsat, atrés y demes artefactes indispensables en las obras de espectacle y á causa de estar bastant adelantats los ensajos, s' anuncia pera lo dissapte de la present setmana l' estreno del ball *Copellia*, lo que será presentat ab tot lo degut aparato y baix la direcció del intelligent coreógrafo Sr. Borri, debutant en lo mateix la primera ballarina Srta. Sozi, reputada actualment de ser una de las primeras de Italia, pàtria que en materia de cabriolas s' en porta la palma.

Apa afissionats á las pantorrillas, que sia la enhorabona.

NOVETATS

L' espectacle sacre *Jesús de Nazareth* porta trassas de no acabarse hasta que hagin fet la seva *funció d' honor* ó benefici tota la gent de la casa, ja que diariament á escepció dels días festius, te lloch y sempre ab numerosa concurrència, un benefici ú altre.

Pera després d' aquest aplaudidíssim espectacle, se cren que sentará *sus reales* la *troupe* Cereceda, convenientment reformada y ab artistas notables, á fi de poder fer una bona temporadeta de primavera.

ROMEA

Segueixen ab éxit may vist en obras catalanas, las representacions de *Tenorios* de modo que la donada en lo diumenge passat á la tarde, fou plé com de costum.

Lo tan aplaudit actor Sr. Goula en la nit de son benefici també lográ un verdader plé a vessar. Las obras executas foren sumament aplaudidas. *La tornada de 'n Garrofa* apropósit improvisat original del nostre director Sr. Ferrer y Codina, fou per complert del agrado del públich sent a final l' autor cridat en escena.

Pera dilluns anuncia lo seu benefici la primera actriu de caracter D.ª Ana Monner ab la obra de moda ó siga *Tenorios* y la aplaudida comedia en 2 actes *Los Hugonotes*.

De *La serp de la gelosia* drama del Sr. Reig y Fiol, estrenat ab molt bon éxit lo dimars passat, ne parlarém la setmana entrant.

TIVOLI

Ab tot y los plens que obtenen las representacions de *E húsar* á fi de darse mes variació als espectacles y de repartir lo trevall ab tots los artistas, s' han suspés las representacions de dita aplaudidíssima sarsuela, donantse alguna representació de la bonica obra *La Telefonista* y en tant se prepara pera lo próxim dissapte l' estreno de *El ángel guardian*. Pera avuy s' anuncia la tan afortunada *Miss Helyett*.

CATALUNYA

Res de nou s' ha fet durant la setmana passada.

Tot lo treball preparatori ha quedat inclós en lo sainete lirich de Vega y Breton, *La verbena de la Paloma* ó *el boticario y las chulapas*, y *celos mal reprimidos* á qual objecte dirigeixen los ensajos sos autors respectius.

S' espera que dita obra será un verdader aconteixement teatral.

CIRCO ECUESTRE BARCELONÉS

Desde la separació del actor Sr. Riquelme, la companyia ha quedat desmembrada de tal modo, que casi se fa impossible la continuació de la mateixa á no ser un atractiu de forsa.

Aixís ho debía compendre la direcció, quan contractá al picador de toros Sr. Bayard (*Badila*) pera dar importancia als espectacles, pero dit artista (ja que 'ls toreños també 'ls diuhen artistas) no creyém pugui lograr omplir lo vació que s' observa en la *troupe* Cereceda, puig ni ab l' assistent de *La espada de honor* ni ab un protagonista de *Los Carboneros* 'ns pogué convencer de que ab éll, igual li era picar toros que canta sarsuelas.

UN CÒMIC RETIRAT.

AVIS IMPORTANT

Lo número de la próxima setmana ó sia lo 294, será l' extraordinari perteneixent al mes d' Abril y per lo tant imprés en colors; aixís es que los Srs. Corresponsals que desitjin augment tenen temps á fer las demandas fins dilluns próxim.

A los que en repartos extraordinaris anteriors se 'ls ha enviat augment de exemplars mereixent sa aprobacó, si abans de dit dia no han enviat cap ordre en contra, se 'ls augmentará de l' acostumat,

POLITICHS (del natural)

Romerista.

Integro.

Mestis.

Zorrillista.

Indiferent.

Canovista.

Possibilista.

Fusionista.

Regionalista.

S. G. G.
1895

BOLSISTAS

SON 'ls homes del dia.
Y de las nits.

'Ls Arquimedes de la palanca monetaria.
A forsa de gargamella regiran capitals y tomban fortunas.

Tant capassos son de tirar per terra posicions reputadas com d' aixecarne d' altrás sense 'l re.

Al voltant dels *cupells* se la campan.

Cada cubell es un receptacle de cupons y de millons.
Y de *burillas* y de *veteranos*.

Las sevas llibretas de notas son 'ls talismans de las sorts.

O de las desgracias.

Perque aixís com de moltas llibretas de bolsista 'n surten com per encant berlinas, de moltas altrás 'n surten notas que fan posar en *berlina*.

'Ls bolsistas *donan y prenen*, mútuament.

¡Quinas cosas de ferse élls ab élls!

Es lo colmo.

—Dono!... crida aquell escandalós d' allí dalt.

¿Y qué dona?... Números.

¿Y, donantlos, qué fá?... Mal de cap.

No pot donar ni fer altre cosa que lo que fá y dona.

—Prench!—exc!ama aquell poca vergonya d' allí baix.

Jo ho crech que pendria si li donéssin!

Com que no té...

Y aquell qu' está enfilat signant no sé qué y no sé á qui?

Aquell?... Pren y dona y paga ab signos.

Per aixó se n' arruinan tant pochs d' aquets del bras enlaire.

Pero, donchs, ¿qué 's necessita á la Bolsa per' donar y pendre?

Barra.

'Ls que portan mes anells y mes agullas són 'ls que hi campan.

Y 'ls que mes cridan son 'ls que menos poden.

O menos deuhén.

Perque son 'ls *fantoques*; 'ls corre, ves y digali; 'ls de boca de *ganso*...

Son l' eco dels Eolos de detrás de las columnas y dels reons de las taulas del *grá*: vetaqui perque *busan* tant moltas tardes.

Ja está vist perque aguantan tant l' alé 'ls que 's fán dir bolsistas; ja se per qué corren tant 'ls *corredors* de Bolsa.

Per qué? Perque son plens de vent 'ls capitals que duhen: no 'ls pesan gens.

Ser bolsista!

Es la professió que vesteix mes y que fa anar més ben arreglat de tot... si *un* sab arreglarse.

Qui consegueix enfilarse á la barana del cubell, mentres tingui bona veu y bonas mans per pagar ab signos quan convíngui, ja l' ha ben treta.

(Si no queda *encubellat*.)

No vol dir rés que no tingui *idem*.

Al contrari.

Jo crech que la principal condició del bolsista *cubeller* es aquesta:

No tenir cap *den*.

PEPET DEL CARRIL.

Als crits de *gana* dels treballadors de San Lúcar de Barrameda ha contestat lo gobernador de Cádiz envianthi guardias civils.

Ja ho trovém be, perque segons noticias, varen, los amotinats, assaltar algunas tendas.

Pero hauria anat millor que los guardias hi haguessin anat carregats ab coves de pá.

Ey... 'ns ho sembla.

Corren rumors de que la Casa Ibarra treurá de las sevas escalas la ciutat de Santander, per haver sigut víctima de las censuras de la població.

Aquesta casa d' Ibarra

's veu que te molta barra.

Diuhén de Valdepeñas que la mare superiora va pendre un veneno en comptes de una purga, morint al cap de poch rato.

Be... va ser equivocació, ó fet expresament?

Ey... Ho preguntém.

Sembla que lo general Dabán ha telegrafiat la dimissió del seu càrrech.

Ay, D. Mateu, ¿vol dir qu' entre aixó, la renuncia de recompensas del Sr. Martí y las ventadas que venen de Filipinas, no es lo *principi del fi*?

Estudieho.

Aquestos dias han tingut lloch varis *meetings* com lo de Tarrasa en defensa de la producció nacional y contra los tractats de Comers, pero los discursos s' han pronunciat ab la boca plena, y aixó per los que pateixen *gana* no fa gayre de bon veurer.

No es broma.

Diuhén de Santander que després qu' hagin tret los restos del vapor *Machichaco* 's cantarà un *Te Deum*.

Y á la casa Ibarra no se li cantarà rés?

Jo li cantaría *las quaranta*... y de palo.

En vista del estat aflictiu en que ha quedat la familia del que fou nostre amich y Contador del teatro de Catalunya, don Joan Prats y Nayach, la Empresa de dit colisseu ha combinat una extraordinaria funció en la que sos productes se destinaran á benefici de sa filla.

Hi pendrán part, además de tots los artistas de la casa, la companyia Palombi que ab tant d' éxit actua en nostre gran teatro del Liceo, representant lo segon acte de *La figlia di madame Angot* que tant brillantment desempnyan los artistas de la mateixa.

Donat lo fi filantrópich de la funció y las moltas simpatis que entre actors y particulars havia sabut captarse lo finat, es de creurer que hi haurá un verdader plé.

L'escena de despedida entre 'n Martínet y 'n Muley Garrofa diu que va fe eternir.

A tots dos los hi queyan unas llágrimas grossas com figas de moro, solament que 'n Muley no mes plorava per un ull.

Perque li falta l'altre.

Los diaris carlistas están que no hi caben de contents perque lo seu rey ha complert 46 anys.

Aquesta gent s'accontentan de rés.

Lo sagristá de la iglesia de Sant Culgat va trobar una caixa de cartró y dintre d'ella lo cadavre d'una criatura de poch mesos en complert estat de descomposició.

No crech que ningú li digués: *part hi vuy*.

Mentres alguns asseguran que lo tristement célebre Varella será condempnat á alguns anys de presiri, altres pensan que será absolt.

¿Qu'encare té quartos aquest xicot?

Los passatjers del tranvía de Badalona varen tenir un susto l'altre día per no haver lo guarda-agullas obert prou la barrera al passar lo convoy.

Aquets guarda-agullas, quan no *treuhen* erran d'un punt. Mes cuydado, mes cuydado!

Ahir varen sortir pera Madrit varis diputats entre ells D. Joseph M.ª Planas y Casals y lo Sr. Rocafort.

Lo safreig ja está a punt... Que 'n sentirém... es á dir... en sentirán las parets del Congrés!

A horas d'ara ja s'están esmolant la llengua 'ls pares de la pátria. Ja cal que don Práxedes obri be 'l sarró perque se 'n sentirá de grossas.

Ja té sort que don Emili li farà de consueta.

Lo Sr. Marxuach ha entregat una comedia al Teatro de Romea, titulada: *Miss Lila*.

A una gallinayre

ESTICH tot lo dematí
contemplant la teva taula
perque tens la mes hermosa
que existeix aquí á la plassa.
Tens lo carpó tan bonich
que dupto n'hi haja un altre,
y un coll tan gras y tan blanch
que no hi ha cap gallinayre
que com tú puga tenirlo
per adornar sa parada.
Unas cuixas tens també
que hermojejan de tan grassas
y 'l que m'agrada encar mes
es veure el *cuartu* del ala.

J. MIRALLES

LA COMEDIA DE GRANDIÓS ÉXIT

de

D. Anton Ferrer y Codina

TITULADA:

¡TENORIOS!

se ven al preu de

2 PEsSETAS

tan en la nostra Administració, 5, Sant Ramón, 5, com en las principals llibrerías, kioscos y á casa 'ls corresponsals de LA TOMASA.

Telegramas

«Del nostre cable particular»

Frajana, 3—9, matí.—Los esmolets fa dias que no s'entenen de feyna.. Aveyám qué voldrá dir aixó!

BAH-RHA-NHA.

Cádiz, 3—10, id.—Los que no tingan gana, que vingan aquí que 'n trovarán d'abundanta.

Lucena, 3—12, id.—S'ha verificat un *meeting* numerós d'obriers sense recursos.

No 's va destapar champagne perque ja se 'n cuidavan d'aquesta feyna á Bilbao y Tarrassa.

CORRESPONDENCIA

Anirá: J. T. R., Ramón Ojeda., algo de Antonet del Corral.
T. O. B.: Sab que te molta barra vosté? Brut y afanat.
Joseph Costa: Lo de vosté anirá, y respecte á sa pregunta podem servirlo quan vosté vulgui.

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL-LUSTRAT Y LITERARI

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Espanya y Portugal, trimestre.	1'50 pesetas.
Cuba y Puerto Ricó, id.	2 »
Extranger, id.	2'50 »
Número corrent.	0'10 »

NOTA.—Tota reclamació podrá dirigirse á l'Administració y Redacció del periódich, carrer de Sant Ramón, número 5.

LITOGRAFIA BARCELONESA DE RAMÓN ESTANY.

—(M' hi caso perque es rich.)
—(M' hi caso perque es rica.)

SECCIÓ DE TRENCA-CLOSCAS

XARADA

Un aliment molt comú
es *hi*;
lo que forma un bosch frondós
la *dos*;
article neutre al invers
la *tres*.
Si un xich rumías, aviat
veurás que 'l *Total* te dona,
sense trigar gayre estona,
un poblet del Llobregat.

JOSEPH COSTA.

TRENCA-CAPS.

Lluís Roca

Gandesa

Formar ab la anterior direcció lo tí-
tul d' un drama catalá.

PEP GALLEDA.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 2—Consonant.
- 2 3—Nota musical.
- 4 5 6—Personatge històrich.
- 1 3 4 7—Nom d' home.
- 1 2 3 4 3—En moltes portas.
- 4 3 2 2 3 7—Carrer de Barcelona.
- 1 2 3 4 5 6 7—Nom d' home.
- 1 5 4 3 6 7—En los safretxos.
- 2 2 3 7 7—Carrer de Barcelona.
- 1 4 3 2 2— Id. id.
- 4 7 2—Verdura.
- 6 7—Nota musical.
- 7—Vocal.

GEROGLIFICH

X
K
RRER
LA
VIA

LL. GUIZÁN Y P. G.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN LO NÚMERO 292

Xarada.—*Lle o-na.*
Logogrifo numérich.—*Milans.*
Anagrama.—*Besas—Sebas.*
Geroglifich.—*Per cocos y cacau las Américas.*

***

LITOGRAFIA BARCELONESA

DE

RAMON ESTANY

—5, SANT RAMÓN, 5.—Barcelona—

En dit establiment se fan, á preus reduhidíssims y ab la major promptitut, tota classe de impresos com son tarjetas, facturas, memorandums, sobres, membrets etc., etc.

També se trovará un assortit inmens de cromos, propis pera anuncis industrials, menús, programas, etc., etc.

Gran especialitat en carnets pera reunions y societats.